

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Satoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLEN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Szirmay István
felelős szerkesztő.

Andor Károly
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor,
negyedévre 3 kor.
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
terméérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

A gazdasági egyesületről.

— Cikksorozat. —

Írta: Dr. Szirmay István.

VI.

E tárgyban legyen szabad igénytelen nézetemet a következőkben előadni: Mindaddig, míg a háziipari cikkeknek biztos piacot nem teremtünk, óvakodnunk kell a háziipari tanfolyamok nagyobb arányu megalakításától, mert ebben ily módon nemcsak a cél-szerűtlenséget, de még a munkások gondolkodására veszélyes hatást is látok. Ha pedig a magas kormány erőszakolja e tanfolyamnak kiterjedését, mindent el kell követni, hogy az ott készült árukat állandóan tisztességes áron értékesíthessük is, különben többet ártunk, mint használunk.

A mi gazdasági egyesületünk költségelirányzatában államsegély címén 4700 k. szerepel, s ez egész összeg a háziipari tanfolyamok szervezésére van előirányozva. — Erős a hitem, hogy ez államsegélyt más gazdasági célok megvalósításánál lényegesen jobban használhatná fel egy oly szegény egyesület, melynek rendes évi bevétele, ha nem csalódom, csak 4800 korona.

A megye területén levő erdősegekről is akarok e helyen néhány szóval megemlékezni. Ezeknek állami részről ellenőre az erdészeti felügyelő; az erdőrendészet terén pedig az 1879. évi XXXI. t. c. 25. §. szerint az elsőfokú hatóság a megyei közigazgatási bizottság. Azon összefüggés azonban, mely az erdő s a mezőgaz-

daság között van, szerintem, indokoltá teszi, hogy a gazdasági egyesület is komolyan foglalkozzék a vármegye területén levő erdők kérdésével s legalább, mint javasoló, véleményező forum mindenkor érdeklődjék azok sorsa iránt. Az erdők s mezőgazdaság szoros összefüggését az előbbieknél a klimatikus viszonyokra s a csapadékokra gyakorolt lényeges hatásán kívül, miről e helyen értekezni feladatom nem lehet; abban vélem feltalálni, hogy a mezőgazdaság mai helyzetében, midőn a befektetések olcsósága, a gazdasági regie apasztása életkérdés, nem közönyös, hogy olcsó, avagy drága fával építkezem-e s nem közönyös: olcsó, avagy drága fával építkezem-e, avagy látom el magamat s csalédjeimet? Még a fuvarkérdés is számításba jön itt, amennyiben a gazda erősen megérzi, ha a 10-12 forintos ölfát messze földről kell dolog idején igáival elhozatni. Tapasztalatom szerint az erdők évről-évre fogyanak vidékünkön anélkül, hogy azok rekonstrukciójáról kellőleg gondoskodnánk. Az erdőtörvény 17. szakaszának azon rendelkezését, miszerint, ha községi erdők letaroltatnak, azok ismét mint erdők kezelendők, kijátszák a községek, mert felmutatnak az illetékes hatóságoknak adás-vételi szerződést, melylyel a lapályon fekvő erdejükkel megegyező kiterjedésű erdőt vásároltak valahol, a hegy tetején potom áron s ennek fejében engedélyt kapnak értékes lapályos erdejük álló faállományá-

nak nyilvános árverésen való eladására. Hogy az erdőkezelés terén milyen újabb rendeletek, intézkedések vannak, nem tudom, mert nem foglalkoztam vele, e kérdéssel tehát tisztában teljesen nem vagyok, de konstátalom a tény, hogy a rekonstrukció minden reménye nélkül pusztulnak az erdők, például a Latorczamentén, hol azok fontossága kétszeres volt, amennyiben a mocsártölgynek nagy értéke volt, mint épületfának, hulladéka pedig az egész vidéket tüzfával ellátta, ha pedig letaroltatnak ez árvíz-járta területek, más gazdasági célra nem alkalmasak, legfeljebb silány legelő lesz belőlük. Ez erdők sorsát megfigyelés tárgyává tenni, amennyiben azok a gazdaság érdekeit érintik, kétségtelenül a gazdasági egyesület feladata, melynek tagjai közé bizonyára nem ok nélkül sorozza az alapszabály az erdészeti felügyelőt is.

Többször életemben magamon tapasztaltam, hogy egy intézmény, mozgalom, vagy egy vidék állapota, melyet csak közlemények és mások elbeszélése alapján ismertem, érdeklődésemet fel nem keltette, teljesen hidegen hagyott s midőn a véletlen alkalmat adott, hogy ugyanazokat az állapotokat személyesen, a helyszínén megfigyelhettem, a közvetlen impressziók hatása alatt részvétem felébredt, vagy lelkesedés szállt meg; vármegyénk közigazgatási és mezőgazdasági állapotai olyanok, hogy azok folytonos tanulmányozása, szorgos javítása szükséges, ha a

visszaeséstől meg akarjuk óvni magunkat. A gazdasági egyesülethez vagy a vármegyénkhez beérkező panaszok, megjelenő hírlapi közlemények nem képesek kellő érdeklődést kelteni, mert nagyrészt mint feltűnési vágyból avagy vagyonosodási viszketegeből írottak bíraltatnak el, csakis azért, mert hiányzik a hivatott körök közvetlen impressziója, hiányzik az élet Maxim Gorkij-ja, ki a nyomort, a bajokat a magok meztelenségében szerény közvetlenséggel tárja fel előttük, a valóság erejével hatva, anélkül, hogy szocialistikus vagy anarchikus izü, káromló panaszkodásra vetemednének. Hogy tehát rövidre fogjam gondolatomat: a gazdasági egyesület vezetőinek érdeklődők társaságában be kell utazni a vármegyét egészen s személyesen meggyőződni, hogy hol mi a teendője: hol kell a társadalmat téli álmából felébreszteni, hol kell közigazgatásunkat a gazdasági törvények alkalmazására s végrehajtására, ha kell: a legfelső közigazgatási forum igénybe vételével felszöszlítani, s hol kell végre az erős, buzgón tömörülő, önmagán segíteni akaró gazdaközönségre a laissez faire, laissez aller elvét alkalmazva a gyámkodó államhatalom kezét szeliden elhárítani.

Ez utolsó fejezetben tárgyalt eszmék fogantatására konkrét javaslatokat nem vettem fel. Olyan tárgyak mindezek, melyek egyenként alkalmat adhatnak egy kis tanulmányra, nem akartam tehát, hogy a részek kidolgozása

A ZEMPLEN TÁRCÁJA.

A hóhér csomója.

A Zemplén számára ford.: Prostler Marcell.

Nürnbergben élt Muffel Miklós polgár 1590-ben. Terjedelmes üzletei által nagy vagyont szerzett magának. Később, midőn már nyugalomba vonult házával, földbirtokokkal kereskedett szintén nagy szerencsével s tekintélyes vagyonát uzsorára adta. Egész életében agglégény volt. Egyetlen rokona Leo nevű unokaöcse volt egy rosszesont, kit nem akart örökösévé tenni és vagyonát a városnak szándékozta hagyni.

Egy reggel az öreg urat felakasztva találták hálósobájában. A kutatók kiderítették, hogy nem öngyilkosság, hanem gyilkosság történt. A szegény Miklós egy ütessel elkábították, majd megfojtották s ekkor akasztották fel, hogy öngyilkosság látszatát keltsék. Amint kiderítették csak kézpénzt raboltak el, az összes értékpapírok érintetlenül maradtak.

A gyanu mindjárt az unokaöcse ellen fordult. Köztudomású volt, hogy a város borozóiban gyakran kívánta vad szitkok között, hogy nagybátyja hirtelen halállal muljon ki. Nagyon

gyanusan viselkedett azon éj előtti estén, melyen a gyilkosság történt. Szegényes lakásában, a * utcában fogták el. Meglehető sok pénz találtak nála, melyet állítólag az éjjel nyert kártyajátékban. Sok karcolás és repedés volt a kezén és felteszik, hogy ezeket a kegyetlen tett elkövetésénél kapta. Ő persze azt mondja, hogy az éjjel elesett, s az esés közben sebezte meg magát. Komolyan szólították fel, hogy tegyen vallomást az irtózatosságról, de ő konokul azon állítás mellett maradt, hogy ártatlan.

Minthogy Leo ur vallani nem akart, elhatározták, hogy kintpadra viszik, s ha kell a legerősebb fogót is használatba veszik. De már a hüvelykesavar alkalmazásánál, midőn a vér körmei alatt kibuggyant, jajgatva és a fájdalomtól legyőzve összeesett a vádlott: mindent megakart vallani, amit tőle tudni akarnak. Így bevalotta, hogy meggyilkolta és kirabolta nagybátyját, kit gyűlölt, mert örökségéből kiakarta tenni. Azt gondolta, hogy még megkapja a nagybácsi vagyonát, ha az öngyilkosság látszatát kelti.

Erre a bűnügy lebonyolítása nagyon gyorsan ment. Leót halálra ítélték. Tehénbőrön kellett volna őt a legközelebbi hétfőn a vesztőhelyre

vonszolni, s őt ugyanazon kötéllal kivégezni, melyet nagybátyja meggyilkolásánál használt.

Hippel Ullrik mester, a nagytermetű hóhér megkapta a parancsot a szükséges előkészületek megtevésére. A törvényszék írta a meggyilkolt házába ment vele, hol a hálóban még lógott a kötél. A mester maga ment fel a hozott létrán, hogy a kötelet lehozza. Hirtelen esdálkozva kiáltott fel; félbehagyta munkáját s egészen megzavarodva jött le a létráról.

„Muffel Leó nem öltem meg nagybátyját!“ kiáltott fel. „Ó ártatlan, csak a kintpad kényszere alatt ismertem el bűnösségét, A csomó, mely a kötelet a kampón megtartja — a hóhéresomó. Csak az én foglalkozásombeliük tudják megkötni, más senki, ez a mi titkunk! Én mondom: vagy egy hóhér, vagy hóhérségéd vitte véghez a kegyetlen tettet. Gondatlanság, vagy ostobaság volt az illetőtől egy ilyen csomót kötni, annak a megfontolása nélkül, hogy őt az elárulhatja. Valóban ez az isteni előrelátás esodálatos műve, mely által az elítélt ártatlansága még az utolsó órában nyilvánul meg!“

A bírakat a ritka ügy állásáról tudósították. Rögtön a Muffel házába

mentek; Hippel mester ismételte előttük vallomását. Hosszas tanácskozás után arra a megállapodásra jutottak, hogy Leo vagy egy hóhér segítségével hajtotta végre a gáztettet vagy hogy Leo tényleg ártatlan. Egy bíró a vádlotthoz ment.

— Ki az a bűnrész, ki segítette a gáztagnál?

— Nem volt büntársam.

— Azt a csodálatos csomót nem köthette maga.

— Melyik csomót?

— Azt a kötélen, melylyel nagybátyját felkötötte.

— En nem értem önt.

— Az egy csomó, melyet csak egy hóhér köthet.

— Ez előttem még nagyobb talány.

— Valljon.

— Nem tudok mit vallani. Mindent, mit tudni akartak, már elmondtam.

— Bővebb felvilágosítást kell adnia.

— Én nem tudok.

— De kell! Gondolja meg!

— Ujra megfogom kinezni?

— Nem. Valja meg az igazat!

— Nahát. Hallják! Én nem öltem

meg Miklós bácsimat és a tettet nem is okoztam. De a látszat ellenem volt.

igénytelen munkámat összefüggésteleenné, avagy túl hosszúvá tegye. Ha a kellő alkalom meg lesz, egyik vagy másik tárggyal irodalmilag is szívesen fogok részleteiben is foglalkozni, s még nagyobb odaadással akkor, ha a közgazdaság vagy mezőgazdaság bármely kérdésénél a tényleges megvalósítás percében ajánlhatom fel az intéző köröknek szerény tapasztalataimat, ismereteimet.

— Vége. —

HIREK.

Modern Magyarország.

Sátoraljaihely, máj. 16.

Jó régen volt, hogy a „tejjel-mézzel folyó Kánaán” neve ráillett e haza földjére, oly régen, hogy ma-holnap azt mondhatjuk rá: talán nem is igaz! Ott, ahol apáink — így mondják sokan — az anyagi jólét bőség-szarujának kincseit élvezték, mi, unokák, már alig bírnak megélni s ez a föld, amely apáinknak magától termelt, minket már csak kinnal bír táplálni s erős munka, kínos verejték árán is alig-alig adja meg fainak a mindennapi kenyeret.

Pedig ez a föld, amelyet hazánkulunk, ma is ugyanaz; a napsugár és a felhő ma is termékenyít, karjainkban sem fogyott meg a régi erő, ajkainkon mégis felsír a panasza s visszasóhajtuk a régi, jó idők.

Es eltagadhatatlan, hogy széttekintve széles e hazában, sok nélkülözést, sok nyomort találunk. Ennek nyomában kél aztán az elégedetlenség szava, ami megbénítja anyagi és szellemi fejlődésünket egyaránt. Ekkor elkezdjük kutatni bajaink okát — és magyar szokás szerint — mindig másban: földben, napsugárban, kormányban és szomszédaink irigy mohóságában, csak — magunkban nem; pedig ha itt kezdenék, ez vethetne tényleg a leghasznosabb eredményre.

Nemzet vagyunk, de hol van bennünk az egység, hol van az összhang, mely erőnknek megadná a szükséges energiát, amely munkáinkat összpontosítaná, hogy sokat, nagyot, hatalmasat alkothassunk? Hol van az egyetértés, hol van az egymás iránti mélt.

A kinoktól legyőzve s a fájdalom elől menekülve ismertem el vétkeiségetem.

— Igy van ez igazán?

— Igen, ez a való!

— Ha állítása igaz, legyen nyugodt.

Leo megvolt győződve, amint a bíró ezelláját elhagyta, hogy ügyében szerencsés fordulat állott be. Már egy rövid óra múlva egy jobb szobába vitték át.

A rendőrség kutatásai eredményre jutott. Kipuhatták Grunert Mihály hóhérségét, ki a gyilkosság idejében egy másik csavargóval, Felbinger lakatossal sokat kószált a városban. Az utóbbi egy lakatosnál volt, kinél Muffel Miklós is dolgozott. A hóhért és lakatosot elfogták egy szállóban, hol hetek óta sok pénzt vertek el. A vallatás alatt kintpadal fenyegetve bevallották a gazfickók, hogy ők ölték meg s rabolták ki az öreg Muffelt, alkuleszal hatolva a lakásba. Mindkettőt halálra ítélték. Az ártatlan Leót kibocsátották a fogságból. Ez a szörnyű dolog mély benyomást hagyott rá. A bűnről s könnyelműségről leszokott és teljesen megjavult. Már most megkapta Muffel Miklós vagyonát. Később, mint a város vagyonos és nagyon becsült polgára lakott saját házában, a főtéren.

tányosság, amely erőnköt tömörítve, naggyá, legyőzhetetlenné és hasznossá fokozhatná, amelynek birtokában s erőnk érzetében igánkba hajtathatók a természet erőit és harcra hívhatók azt, aki ellenünk tör?

Magyarok vagyunk, de elválaszt a hit: magyar-katolikus, magyar-protestáns, magyar-zsidó; egy választ követünk, de elválaszt, hogy magyarnak, németnek, tónak szült anyánk. Szegény a gazdagot, a porban született a rangosat és megfordítva, kanesal szemmel nézi. Ehhez járulnak a társadalmi osztályok választó falai s egy-egy osztály önös szükkeblősége, mely nem engedi maga mellé nőni a másikat, az utat, melyet a modern világrend szült és nevel naggyá. S ebből a belső tusából, torzalkodásból származik gyöngeségünk, származik a nyomor és származik az is, hogy ezt az Isten áldotta földet sem bírjuk — úgy, amint kellene és jogunk volna hozzá — kihasználni s vagyunk önmagunknak is sokszor ellenségei, földanyáknak: mostoha fiai.

Ime az új társadalmi osztály: a technikusoké — mert hogy osztály, azt ma már a vaknak is éreznie kell — tele erővel, tudással, jóakarattal. A hon és nemzetszeretet melege sugárzik tagjaiból, a vasszorgalom jellemzi életét, élni akar és élni fog, mert a modern világrend nem nélkülözheti s hasznossá akar lenni a haza és emberiség javára, és — dacára, hogy a földet művelő, az iparos, művész és aki kereskedést üz, ha pusztán saját érdekeit tartja is szem előtt, reászorul, — mily ember fölötti, sokszor deprimáló küzdelmébe kerül, hogy hasznossá lehessen, hogy érvényesülhessen, rá kell erőszakolnia, rá kell kényszerítenie szolgálatait a társadalomra, azokra, akik munkájának legközvetlenebb hasznát veszik, akik az ő közremunkálása, az ő működésének vívmányai nélkül meg sem lehetnek, de: „nem szabad öt naggyá nőni hagyni,” mert hiszen ő új, fiatal, parvenü, nem szabad megengedni, hogy társadalmi, közszolgálati tért foghasson, mert az régi jogon a „miénk,” maradjon ő „eszköz,” maradjon napszámos és munkás, mert ebben az országban a mi elődeink voltak mindig az „urak és „mi” akarunk urak maradni a jövőben is.

Pedig a „prokátornemzet,” ha csupán az, ma már nem boldogulhat, a jog kultusza, ha még oly nemes, szükseges, sőt eszményi is, nem produktív, holott a népek mai nagy versenyében az anyagi erő esik döntő súlylyal a latba; ezt kell megszereznünk szorgalommal, munkával, összetartással — minden áron!

Ez az a nagy cél, amely felé az összes társadalmi osztályok és tényezők összefogva, közös akarattal, egyesült erővel kell, hogy haladjanak. Meg kell adni e végből minden társadalmi osztályoknak, minden tényezőnek, minden egyéneknek az öt megillető helyet, a neki való szerepkört és le kell mondanunk az irott, nagy hagyományos előjogokról — az egész vonalon, ha az enyészet tengerébe fulni nem akarunk.

A magyarság és a munka eszméjének világitó fáklyáinál kell céltudatos módon haladnunk; csak ebből fejlődhetik ki a — modern Magyarország!

Jogász, gazda, technikus vagy kalmár, keresztény vagy zsidó, vagy ha pogány is, e nagy céllal szemben mind egy az, csak magyar legyen és dolgozzék.

H.

— **Katonai áthelyezés.** A „Rendelei Közlöny” legutóbbi számának közlése szerint Lohonyay Gyula 10-ik honvéd gyalogezredbeli népfelkelő századost a szatmári 12 honvéd gyalogezredhez helyezték át.

— **Főri nász.** Sárvárfelsővidéki gróf Széchenyi Ernő nagybirtokos és tart. huszár-főhadnagy, sárvárfelsővidéki gr. Széchenyi Ferenc somogytárnócai nagybirtokos és neje gróf Erdődy Francziska fia, és kissenyői Sennyei Mária báró, néhai kissenyői báró Sennyei Pál bélyi nagybirtokos, volt országbíró és báró Fiáth Mária esillagkeresztes hölgy leányával intim családi körben tartották május hó 14-én d. e. 10 órakor egybekelési ünnepélyüket a bélyi kerületi anyakönyvezető hivatalban. Tanuként kissenyői báró Sennyei Béla bélyi nagybirtokos és Kiss Károly urad. jószágkormányzó szerepeltek. Az egyházi szertartás a vőlegény anyjának gyengélkedése miatt Budapesten fog megtartatni.

— **Halálozás.** Baross János m. kir. posta-altiszt folyó hó 14-én, 53 éves korában elhunyt Sátoraljaihelyben. Temetése, melyen a m. kir. postai és távirat-hivatali tiszt- és altiszt kara Rosznáky Gyula főnökével testületileg jelent meg, május 16-án délután ment végbe általános részvétellel.

— **Pekár Gyula a „Kazinczy-kör”-ben.** Mint értesülünk a „Kazinczy-kör” június első napjaiban tartandó házi estélyén Pekár Gyula, a nagy író fog felolvasást tartani.

— **Az izr. leányegylet nyári táncmulatsága,** mint értesülünk június hó 4-én lesz a „Nyul” kerthelyiségében. A leányegylet erős akciót fejt ki, hogy e táncmulatság a télen rendezett tea-estélyi szintén álljon, ami úgy hisszük sikerülni is fog, legalább az előjelek után itélve már most mondhatjuk, hogy e táncmulatság a nyári szezon legsikerültebb mulatságának egyike lesz.

— **Az ujoncok esküje.** A május 9-én berukkolt ujoncok kiképzésük után az idén is ünnepélyes esküt tesznek. Az 1903. évi évfolyambeli ujoncokat — mint értesülünk — a hadügyminiszter rendelete folytán június elsején esketik föl. Az 1904. évfolyambeli ujoncok már a szokott időben, november elején teszik le a katonai fogadalmat. Sátoraljaihelyben az esküt ez idén is a honvédlaktanya udvarán tartják.

— **Családi dráma.** Megrendítő eset játszódott le a múlt héten Garany községben. Magyar Zsuzsanna néhány év óta elváltan élt férjétől, kitől két leánya született. Vasárnap az asszony elküldte gyermekeit apjukhoz azzal a kérelemmel, hogy fogadja vissza őket hajlékába. A kegyetlen férj — mint a F. Z. írja — azt izente vissza, hogy gyermekeit szívesen visszafogadja, de feleségéről mit sem akart tudni. Az anyja erre borzalmas tette határozta el magát. Gyermekeit ünnepelő ruhába öltöztette, ő maga is legszébb ruháját öltötte fel és így ment el gyermekeivel a templomba. Isten-tisztelet után sétálni vitte gyermekeit és midőn a töketerebesi csatornához értek, a magáról megfélekedezett anyja gyermekeit ölbe kapta és őket a vízbe dobta. Megrémlve iszonyu tettétől, futva rohant el a helyszínéről és lakása padlására ment, ahol felakasztotta magát. A férj, Magyar Gáspár megbánva a gyermekekkel küldött rideg, visszautasító izenetet, estefelé felesége lakására ment, hogy visszafogadja a hitvesét. Hosszas kutatás után rá is akadt, de már csak holtan. A gyermekek a csatornába veszték és eddig nem találták holttestüket.

— **Uránia.** Az Uránia tudományos színház vidéki osztálya Nagymihályban a Barnai szálló nagytermében szufolt ház előtt adta elő „Berlini élet” című darabot. A közönség meg volt elégedve az előadással és sok érdekes dolgot látott. Másnap az „Egyiptom” című darabot mutatták be.

Onnan Nagybányára utazott az Uránia.

— **Tűz.** Ma délelőtt a Dörzsi-utcai Palásthy-féle házban egy lakó szobájában tűz keletkezett, mit a házbeliek és szomszédok idejekorán észrevettek és minden nagyobb veszedelem bekövetkezése nélkül eloltottak. Ennél az esetről gyanu merült föl arra nézve, nem-e szándékos gyújtogatás következtében támadt a szobátűz, mert a szobában a kályha fűtve volt és az ágyból kivett szalmazsák közvetlenül a kályha közelében volt elhelyezve, mely egy kipattanó szikrától is könnyen tüzet foghatott.

— **A tüdőbeteg nyomdászok szanatóriuma javára** ujabban adakoztak: Widder Gyula 4 koronát, dr. Obláth Mór (Gálszécs) 2 koronát, mely összeget köszönettel nyugtáztuk. — Eddigi gyűjtésünk: 51 korona.

— **Az ebzárlat ideje alatt** annyi kutya kóborol az utcákon, hogy ujabban a rendőrhatalóság elrendelte a kutyáknak nap közben való elfogatását is. Ezentúl tehát a gyepmester nemcsak a kora reggeli órákban, de a nap bármely órájában végig járja az utcákat és a szabadon kóborló ebeket összefogdossa. Erre az elhatározásra különösen az indította a rendőrkapitányságot, hogy a kutyamarások nem szűnnek, sőt csaknem nap-nap mellett ismétlődnek.

— **Szövetkezeti kiállítás.** A nemzetközi szövetkezeti nagygyűléssel egyidejűleg, melyet f. évi szeptember hó 5—8-ig tartanak meg Budapesten, a magyar részről alakult rendezőség kiállítás is rendez, amelyen bemutatják a magyar szövetkezetek ipari készítményeit, mezőgazdasági, kerti terményeket, tejszövetkezeti termékeket, a magyar gyümölcsöt és bort. Továbbá grafikus táblázatokat, statisztikai adatokat, térképeket, kimutatásokat, jelentéseket, mintákat stb., egyszerűen minden oly tárgyat, mely a szövetkezeteket fejlődésben és működésben bemutatja. A szövetkezeti kiállításnak így kettős célja van. Egyrészt bemutatja szemléltetőleg a magyar szövetkezeti ügy fejlődését, másrészt a magyar termékek kivételére kedvező kereskedelmi összeköttetések létesítésére szolgálhat alapul. A kiállítás előkészületei serényen folynak. Valamennyi szövetkezeti központ felhívta tagjait az azon való részvételre. Eddig több mint 30 ipari szövetkezet, számos termelő és fogyasztási szövetkezet, pince és tejszövetkezet jelentkezett kiállítóként. A kiállítás sem tér, sem másféle díjat fizetni nem kell belépő-díj sem lesz.

— **Új rendelet a cselédekről.** Tekintettel arra, hogy Sátoraljaihelyben még mindig nagy számmal vannak azok a cselédek, kik szolgálati könyv és bejelentés nélkül vállalnak szolgálatot, a rendőrkapitányság elrendelte, hogy a cseléd tartó gazdák cselédeiket 15 nap alatt a rendőrkapitányi hivatalban szolgálati könyveikkel bejelenteni és ha könyvvel nem bírnak, részükre cselédkönyvet váltani tartoznak. Az erre vonatkozó rendelet szövege a következő: „A cseléd és gazda közötti viszonyt szabályozó 1876. évi XIII. t.-cz. rendelkezésnek megfelelőleg felhívattuk Sátoraljaihely város összes cseléd tartó gazdáit, hogy cselédeiket a hirdetésny kibocsátásától számított 15 nap alatt a rendőrkapitányi hivatalban szolgálati könyveikkel bejelenteni és azok részére, akik cselédek könyvek birtokában nincsenek, könyvet váltani el ne mulasszák, mert a kitűzött határidő után be nem jelentett és szolgálati könyvvel el nem látott cselédek gazdáit a hivatkozott törvény 73. szakasza alapján 50 koronáig terjedhető bírsággal fognak sújtani. Schmidt Lajos, rkapitány.”

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknek, légzőszervek hurutos bajainál** ugymint **idült bronchitis, számarhurut** és különösen **lábbadezőknál influenza**

után ajánlatik. Emeli az étvágyat és testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figye jünk, hogy minden üveg alantl

czéggel legyen ellátva.

F. HOFFMANN-LA ROCHE & CO vegyészeti gyár **BASEL (Svájc).**

— **Öngyilkos asszony.** Folyó hó 10-én Czompoly Ferenc, a nagymihályi önszegélyző egyesület hivatalszolgájának felesége örülségi rohamában a lakása udvarán levő kutba ugrott. Az asszony elmebaj volt és így a család folytonos felügyelet alatt tartotta. Az öngyilkosság éjjelén Czompoly több ízben kiszaladt szobájából, azonban férje mindig visszahozta. Egy alkalmas pillanatban a szerencsétlen asszony ismét kiszaladt és az udvarán levő kutba ugrott. Midőn Czompoly felébredt és látta, hogy felesége nincsen a szobában, mindjárt rosszat sejtett és sietve indult felesége keresésére, akit csakhamar a kutban talált, természetesen már holtan.

— **Az erdőbényei fürdő megnyitása.** A vármegyénk területén fekvő kies fekvésű és gyógyhatásáról közismertté vált erdőbényei fürdő megnyitása f. hó 23-án lesz. A fürdőigazgató ez évben is mindent el fog követni, hogy vendégeinek minden irányu igényeit kielégítse; kényelmes elhelyezés, kitűnő étkezés és olcsó díjszabás lesz ez évadon is az igazgatóság fő törekvése. Egyébb részletes felvilágosítást a fürdő megnyitásáról kiadott s lapunk hirdetésű rovatában megjelent hirdetés nyújt.

— **Elfogott tolvaj asszony.** Weisz Hermant, az Imreg és Szürnyeg községek között lévő bünyő-pusztai koresmárost egy Gelete Mártonné nevű napszámosasszony folyó hó 17-én megfosztotta 20 korona értékű libatolvajától. A károsult koresmárosnő a tallu hiányát észrevette és nyomban szekérre ült s a városba hajtott, ahol Gelete Mártonné férjével együtt a nagy állomáson megtalálta és a vonat egyik teherkocsijában Bodrogkereszturba feladott faládájukban fölismerte ellopott taluját. A tolvaj asszonyt az ügyelet rendőrség letartóztatta és a rendőrkapitánysághoz bekísérte, ahol az eljárást megindították.

— **Békeltető-bizottságok sztrájk esetén.** A kereskedelemügyi miniszterium leiratot intézett a székesfőváros bizottságához, s az összes másodfoku iparhatóságokhoz a békeltető-bizottságok sztrájk esetén való összeállítására tárgyában. Több ízben tapasztalta ugyanis a miniszterium, hogy tömeges munkamegszüntetések alkalmával, a békeltető eljárásnál, a munkaviszonyon kívül álló egyének is résztvesznek, akiknek az ilyen megbízatást még az iparhatóságok is elfogadják. Pedig az ipartörvény szerint, az ipartestület békeltető-bizottságának hat iparosból és hat segédéből kell állania, míg ha az illető iparág, amelyben a munkát megszüntették, nem tartozik ipartestületbe, a békeltető-bizottságnál az illető iparág önálló munkaadói és segédei részéről külön-külön választott hat iparosból és hat segédéből kell állania. Az ipartörvény tiltja tehát azt, hogy a sztrájk alkalmával való békeltető bizottságban olyan egyének vegyenek részt, akik nem az illető iparághoz tartozó önálló iparosok vagy valóban dolgozó munkások. Felhívja ennél fogva a miniszterium az összes másodfoku iparhatóságokat, hogy a területén lévő elsőfoku iparhatóságokat figyelmeztesse erre s utasítsa a hatóságokat, hogy a békeltető-bizottságba kerülő munkaadók mindig kizárólag valóságos munkaadók és segédek, vagy munkások legyenek, illetőleg, hogy más tagokat egyáltalán el ne fogadjanak.

— **Uj gözmalom.** Nátalfván dr. Ferenczy Elek földbirtokos új modern berendezésű gözmalom épít. Az új malom munkálataihoz már a jövő héten hozzáfognak, úgy hogy aratás után teljesen kész lesz.

— **Műkiállítás Eperjesen.** Az eperjesi „Széchenyi-kör”, ez a kiváló, országos hírű kulturegyesület május 29-étől július 3-áig nagyszabású kiállítást rendez. A kiállítás védnöke: dr. Berzevicsy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter. A kiállítás,

mely felső vidékünkön művészi esemény lesz, 6 csoportból fog állani: I. hazai kiváló művészeink képművészeti kiállítása, II. Rombauer-csoport, III. amatőr képek, IV. amatőr fényképek, V. a helybeli tanintézetek rajzai, VI. iparművészeti csoport. — Hazai kiváló művészeink legnagyobb része kiállít képeket. Eddig már a következők jelentették be közreműködésüket: Ággházi Gyula, Baditz Ottó, Edvi Illés Aladár, Kacziányi Ödön Karvaly József, Margittay Tihamér, Markó Ernő, Rippl-Rónay József, Telepy Károly stb. — Az amatőr kiállítás is igen sikeresnek és változatosnak ígérkezik; a Rombauer csoport is igen gazdag lesz. Az iparművészeti csoportban rendkívül érdekes és szép tárgyak lesznek, ezeket az Iparművészeti Múzeum állítja ki. Az Országos Képzőművészeti Társulat lelkesedéssel támogatja a kiállítást. A társulat műtárosa Telepy Károly személyesen is volt már Eperjesen ebben az ügyben s készséggel adott és fog adni utbaigazítást, tanácsot úgy, hogy a kiállítás valóban művészi lesz. — A kiállítást május 29-én d. e. fél 11 órakor nyitja meg fényes ünnepségek közt dr. Berzevicsy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter. — A Széchenyi-kör sorsjátékot is rendez, 3000 k. értékű képek lesznek a nyereménytárgyak, egy sorsjegy ára egy korona. — A Kassa—Oderbergi Vasút nagy kedvezményt biztosított a kiállítás látogatóinak: II. o. jeggyel I. osztályon. III. o. val II-on, fél II. o. val III-on utazhatnak a látogatók. A kiállítás tanulságos lesz a tanulóknak is, nagyban fogja növelni művészi érzéküket. Testületenként jövő tanuló 20 fillér belépő díjat fizetnek. Kalauzolásról, magyarázatról, ellátásról gondoskodik a Széchenyi-kör. — A kiállítás élén a kör elnöke: Br. Ghillány Imre főispán áll, főrendezője: Faragó József kir. mérnök. — Akik kedvezményes vasuti jegyet vagy egyéb felvilágosítást óhajtanak, forduljanak Faragó József mérnökhöz, vagy a kör titkárához dr. Wallentinyi Sándorhoz.

— **Az állami ménék bevonulása.** A földmivelésügyi miniszterium rendelete következtében a folyó évben a vármegye területén elhelyezett összes fedezetési állomásokról az állami ménék — tekintettel arra, hogy a három évet kiszolgált katonák, — kiket a rendkívüli viszonyok miatt vissza kellett tartani, — a nagyobb nyári munkaidő bekövetkezése előtt szabadon engedhetők legyenek, — már június 10-én befogják vonni.

— **Dunky fivérek** es. és kir. udvari fényképészek tisztelettel tudatják a n. é. közönséggel, hogy a nyár folyamán minden hét vasárnap és hétfő napján — s így már legközelebb május hó 22. és 23-án — fognak Juhász Jenő telkén lévő műtermékben levételeket eszközölni.

— **Cimbalmok.** Sehunda Vencel József es. és kir. hangszergyáros hírneves gyártmányaiból állandó bizományi raktár van Werner Sárika okl. cimbalom-tanár úr cimbalom-magániskolájában, Sátoraljaújhelyben.

SZINHÁZ.

— máj. 17.

** **Messias.** (Bemutató előadás). F. hó 14-én, szombaton este hozta színre a Komjáthy társulat dr. Fényes Samu három felvonásos korrajzát, a „Messias-t. A korrajz hű, eleven és nagyhatású mását adja korának, s valóban nem találunk a darab szövegében egyetlen kitévelést, az alakok jellemében egyetlen vonást, mely dissonans lenne abban a gyönyörű harmoniában, mely a Messias egész szűrszélét keresztüllengi. A darab budapesti bemutatójánál is nagy volt sikere, habár Fényes többi darabjainak sikerét elérni nem tudta. Azonban a „Messias” felemelő tendenciája, a kor

festésének pontossága — melyet az itteni előadás alkalmával a korhű díszletek és jelmezek erősbitettek — elég hatást gyakorolt a közönség lelkére, épen eleget ahhoz, hogy e darabban is méltóképen gyönyörködhesen s felüldüljön lelke, a darab néhol szinte dythirambikus hullámzó drámai részletein s scenirozásán. Tinnius Rufus római proconsul, Belurit, Simeon, Mirjam, Serapion alak- és jellemrajzai valóban hibátlanok s hűségük csodálandó annál inkább, mert megalkotójuknak egy egész évezreden keresztül kell visszanyulni korrajza eredeti képéhez, hogy annak hű mását adni képes legyen. Rabbí Akiba szerepe epizód szerep s mégis annyira kerekded, s mondhatnók költői szépségű, amit mond, hogy benne éles vonalakban kirajzolt mását látjuk az ál Messiasok kora rabbijának. A darabnak elsőrendű, fentebb már említett szerepeit Komjáthy (Tinnius), Fáti (Belurit), Somlay (Simeon), Takács (Lucentia), Aitner (Mirjam), Nagy (Seraphion), Bartha (Akiba) játszották meg. Nem akarunk most az ő gondos, igazán művészi alakításukról külön-külön szólni, de a legnagyobb elismerésünket fejezzük ki összevágó, lüktető gyorsmenetű előadásukért, melylyel lehetővé tették, hogy e költői szépségű darabot méltóképen élvezhessük. Azt a kis dissonanciát — amit egy pár szereplő szerepének nem tudásával — bevegített a darabba: szívesen elnézzük most, mikor a társulat teljes drámai személyzetét látjuk értékelendő kiválósággal alakítani szép együttműködésben, mely ujabban is megerősített abban a hitünkben, hogy a drámai személyzet valóban elsőrangú, s képes a legnagyobb feladatok megoldására. A Messias bemutatójának kétségben kívül volt sikere s e siker nagy része egyúttal a társulat drámai személyzetének dala is.

** **„A Pesti nők”** f. hó 15-én és 16-án került színre. A bemutató előadásról jövő számunkban közlünk recensiókat.

** **Szereposztások.** Ma, f. hó 17-ikén Gorkij Maxim nagyhatású darabjának az „Ejjeli menedékhely” nek bemutató előadása lesz, holnap a „Bob herceg” kerül színre a következő szereposztásban: Bob — Sárossi Paula; Pomponius — Palásthy; Annie — Bárdos; Gipsy — Baróthy; Plumpudding — Nagy; királynő — Aitner. Csütörtökön, f. hó 19-én a „Koldusdiák” kerül színre, Milőcker kedves zenéjű operettje.

IRODALOM.

Be-benézék . . .

Be-benézék ablakodon
Minden este,
Te meg ott ülsz galamboddal
Nevetgetve;
Ugyan kiről, ugyan mit is
Nevethettek,
Talán rólam, talán az én
Szerelmemet.

Hejh miért is kellett látnom
Csalfa képed!
Nem fájna most annyira a
Nevetésed;
De csak nevsz te csapodár
Szőke lányka,
Majd megvállik, hogy ki nevet
Utoljára.

Szendről Holozsnyay Cyrill.

A **„Vasárnapi Ujság”** május 15-iki száma 31 képpel jelent meg, közte 21 Jókai halálára és temetésére vonatkozik. E szám tartalma a következő: „Jókai emlékezete”. — „Jókai”. Költemény Szabolcska Mihálytól. — „Jókai kiadatlan levele Kossuthoz Rózsa Sándorhoz való küldetéséről”. — „Jókai temetése” (képekkel). — „Baksai beszéde Jókai koporsójánál”. — „Báró Bornemisza Pál keletafrikai kiállítás”. — „A vén gazember”. Elbeszélés. Irta Mikszáth Kálmán. — „Három

asszony”. Regény. Irta Zsigány Arpád (Richter Aurél rajzaival). — „Keller Helén amerikai siket-néma-vak leány önéletrajza”. Közli dr. Baros György (képekkel). — „Száz Gerő” (arcképpel). — „Özvegy Csengeri Antalné” (arcképpel). — „Az akadémia nagyhete”. — Irodalom és művészet, Közlöny és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. A **„Vasárnapi Ujság”** előfizetési ára negyedévre négy kor. „Politikai Ujdonságok”-kal és „Világkrónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest, IV. ker., Egyetem-u. 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a **„Képes Néplap”** a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

NYILT TÉR*)

Szintén nyilatkozat.

Ugyanezen lap f. hó 14-én megjelent számának Jenik Béla (MŰÉPÍTÉS!!!!) aláírással ellátott közleményére az szerszmindenkorra szóló feleletem csak az, miszerint annyira még nem vagyunk, hogy ily közismert egyéntől eredő nyilatkozat szemenszedett hazugságaival foglalkozzam, és hogy „MŰÉPÍTÉS” úrral akár csak hírlapi szóváltás útján is, szóba álljak.

Sátoraljaújhely, 1904. május hó 17-én.

Bényey István,
épitőmester.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

P. J. Budapest, H. B. A. Budapest. Nem közölhetők.
P. M. Gálszecs. Legnagyobb sajnálatunkra már szedve volt tárcs s így nem tehetünk kérésének eleget. Szívvelyes üdvözlét.
S. L. R. A. Halmaj. Rövidsége miatt nem hozhattuk tárcsánk. Üdvözlét.
Ábrándozás (vers): nem közölhető.
Bus magyar. Zokogásai bizony papirkosárba kerültek.
P. M. I. A küldött megfelelt. 2. Nem díjazhatjuk.

Kiadótulajdonos: **Éhler Gyula.**

HIRDETÉSEK.

Fürdő megnyitás.

A nagy-toronyai fürdő f. évi május hó 15-én lesz megnyitva és a fürdő közönség rendelkezésére bocsátva.

A fürdő kezelőség.

Bányabirtokosok figyelmébe.

Igen tapasztalt és sokat utazott bányamérnök elvállalja érczek feltárását, geológiai vizsgálatokat, szakvélemények adását, üzemek vezetését, már létező bányaberendezések modern rendszer szerinti átalakítását, bányák és érczelőkészülék új berendezését. Érczkijavításokat esetleg saját számlára. **Finanszírozásokat.** — Megkeresések „Bányamérnök” jelszó alatt, Budapest, főposta restante czimen.

Gépész

kerestetik, ki a cséplésben és gépjavításban kellő jártassággal bír és ezt bizonyítványokkal igazolni tudja. — Czim a kiadóban.

Hirdetés.

A t. cz. közönségnek tudomására hozzuk, hogy földbirtokokra és sátoraljaujhelyi házakra is

törlesztéses kölcsönöket

eszközlünk, régebbi keletű jelzálog-kölcsönöket pedig **convertálunk**, vagyis olcsóbb kölcsönökké átváltoztatjuk.

„Zempléni kerésk., ipar-, termény- és hitelbank“
Sátoraljaujhelyben.

Közgyűlési meghívás.

Az első sátoraljaujhelyi petroleumfinomító részv.-társaság

i. évi május hó 26-án délután 3 órakor

a sátoraljaujhelyi Takarékpénztár helyiségében

évi rendes közgyűlést

tart, melyre a tisztelt részvényeseket ezennel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a zárszámadások és mérleg bemutatása.
2. Mérleg megállapítása.
3. A felmentvény iránti határozat.
4. Ügyvezető igazgató választása.
5. Esetleges indítványok tárgyalása.

A zárszámadások, valamint az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések a társaság hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Sátoraljaujhely, 1904. május hó 14.

Dókus Gyula,
elnök.

ERDŐ-BÉNYE GYÓGYFÜRDŐ

Zempléni vármegyében.

A fürdőidény május 23-án kezdődik és tart szeptember 15-ig.

Hatása: gazdag vas- és timsó-tartalmánál fogva kitűnő a női betegségekben, sápkórban, idegbántalmakban, görvélkórban, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknek. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervek és malarikus bajokban szenvedők részére. Gyógyhasználatra az újonnan fölépült fürdő-lakban, 20 fürdőszobában 4 porcellán-, 4 réz- és 24 fakád van elhelyezve. Ezenkívül négy kisebb szoba a hidegvíz gyógymóddhoz rendeztetett be 2 káddal, 2 ülőkáddal, teljes zuhanykészlettel, izzasztó kamarával, 2 pakoló ágygyal és a villamos fürdőhöz szükséges készletekkel. Használható iszap-, vasláp-, sós- és villámfürdők; masszázs-, izzasztó- és hidegvíz gyógy-mód. Ivó-gyógymóddhoz mindenféle ásványvíz van készletben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épületben a hivatalos helyiségeken s lakásokon kívül esinos berendezéssel s villamos csengővel ellátott 79 szoba áll rendelkezésre. Szórakozásra szolgálnak: esinos ét-, tánc-, olvasó- s női terem, könyvtár, hirlapok, biliárd, társas- és torna-játékok, naponként kétszeri tér-zene. Terjedelmes, árnyékos erdei sétautak. Kápolna. — Vendéglős Bunyasický József Varannóról. Az étkezés olcsó és kifogástalan. — Az izraelita vendéglő esinos, új verandás épületben van elhelyezve. Házi gyógytár, posta- és telefonállomás helyben van. Sörgönyt Erdő-Bényéről veszem át, a hol a távirat-állomás van. Vasuti állomás a személyvonatokhoz Erdő-Bénye fürdő (1/2 órányira a fürdőtől.) Viteldij: bérkocsi egy személy által igénybe véve 1 kor. 60 fill., külön rendelt kocsit pedig egy vagy több személyre 2 kor., két vagy több személy által igénybe véve személyenként 1 kor. 20 fill. — Gyorsvonatokhoz Liszka-Tolesva (1 órányira a fürdőtől), hol bérkocsi egy személy által igénybe véve, a fürdőtől és viszont 2 korona. Két vagy több személy által igénybe véve személyenként 1 kor. 60 fillérbe kerül. Külön rendelt kocsit pedig egy vagy több személytől használva, 4 korona.

Podgyászért 25 kgr. súlyig díj nélkül, 25—40 kgr.-ig 1 kor., 40 kgr.-nál nagyobb súlyért 2 korona fizetendő, még az esetben is, ha ez külön hozatnék el. Fürdő-orvos: Asztalos Kálmán dr. Erdő-Bényéről.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

a fürdőigazgatóság.

Sátoralja-Ujhely nyomtatott a „Zemplén“ könyvnyomtató intézetében.

KATONA BÉLA

OKLEVELES MÉRNÖK
Sátoraljaujhelyen, műszaki és vállalati

*** mérnöki irodát ***
nyitott.

Irodája foglalkozik: birtok felmérésekkel, térképezésekkel, tagosításokkal, parcellázásokkal és a mérnöki munka körébe tartozó mindennemű tervezésekkel.

Elvállalja: utak, vasutak, hidak és épületek tervezését és építését.

Iroda: Kazinczy-utca 507. (Haas-féle épület.)

MEGHIVÁS.

A „HANGYA“ a magyar gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkeze fe kötelékébe tartozó tolesvai fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1904. évi május hó 29 én délután 4 órakor a község házánál

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 20. §-a értelmében meghívotnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság teljes számban való választása.
6. Felügyelő-bizottság 4 tagjának választása.
7. Netaláni indítványok.

1903. év december 31-én a tagok száma 157, üzletrészeinek száma pedig 222 volt; az év folyamán belépett 10 tag 12 üzletrészszel; kilépett 1 tag 1 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a község házánál kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Tolesva, 1904. május hó 14.

Az igazgatóság.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek

a kiadóhivatalban.

Hirdetmény.

Ezennel van szerencsénk a t. cz. közönség becses figyelmét felhívni, hogy házakra és földbirtokokra 10—50 évig terjedő

Törlesztéses kölcsönöket

eszközlünk.

Bővebb felvilágosítással szolgál a

„Központi Takarékpénztár Részvénytársaság“

Sátoraljaujhelyben.